

Ankara Üniversitesi
VETERİNER FAKÜLTESİ
DERGİSİ

A. Ü. Veteriner Fakültesi tarafından üç ayda bir neşredilir

Cilt : VIII

1961

No. : 4

II. Ord. Prof. Dr. ŞEVKİ AKÇAY ARMAĞANI
DOLAYISIYLA

Mahir PAMUKÇU

Uzun yıllar Fakültemizde hocalık yapmış bulunan **Ord. Prof. Dr. Şevki Akçay**, 3. Şubat. 1959 günü hayata gözlerini yummuştur. Hocamızın aramızdan ebediyen ayrılmış olması, kıymetli ailesini yes'e, biz talebelerini de büyük üzüntülere gark etmiştir. Onun aziz hatırasını anmak ve ailesi tarafından tesis edilmiş olan (**Ord. Prof. Dr. Şevki AKÇAY armağanı**) nı en başarılı öğrenciye vermek için toplanmış bulunuyoruz.

Memleketimizde Veteriner Patoloji'nin kurucusu olarak tanınan **Şevki AKÇAY**, ders kitaplarıyla ve sistemli ders takrirleriyle öğrencilerinin hayranlığını kazanmış, yayınladığı travaylar ile de memleketin içinde ve dışında büyük bir şöhrete sahip olmuştur. **Şevki**

Akçay, bir taraftan iyi bir öğretici, diğer taraftan da belirgin bir araştırmacı olarak yurdumuzun irfanına yararlı faaliyetlerde bulunmuştur.

Şevki Akçay hocamız, en iyi bir öğreticinin bütün özelliklerine sahip bulunmaktaydı. Dersleri sistemli ve daima yenilikler getirirdi. Anlatacağı konuyu espriler ile bezer ve hatıraları ile süslerdi. Derslerinde ve yayımlarında ÖZ TÜRKÇE terim ve deyimleri kullanmaktan büyük bir haz duyardı. Terimlerin Türkçeleştirilmesi davasına kalpten inanmış ve samimiyetle bağlanmıştı. Derslerinde, memleket konuları üzerine sık sık eğilir, gençliğin ödevlerini sayar, milli davalarımızın çözüm yollarını göstermeye çalışırdı. Milli kalkınmamızın Üniversite faaliyetleriyle sıkı sıkıya ilgili olduğuna inanırdı. Yüksek öğretim kurumlarının, milletlerin hayatında oynadığı mühim role zaman zaman işaret eder ve memleket problemlerinin çözümünde bu kurumlara büyük sorumluluklar yüklerdi. Üniversiteleri, milletlerin daha iyi yaşaması için imkânlar yaratan müesseseler olarak tanır ve bu kurumların daha büyük gayretler sarfetmesi üzerinde ısrarla dururdu. Üniversitemizin kaliteli ilim adamları ve araştırmacılar yönünden yeterli olmadığını yana yakıla anlatır ve araştırmalara hız verilmesi gününün geldiğine işaret ederdi. Kalkınma savaşımızda meslek adamlarına büyük bir mes'uliyet yükler ve milletin yaşama umudunun ancak meslek adamlarının başarılarıyla gerçekleşebileceğine gönülden inanırdı. Hülâsa **Şevki Akçay** başarılı, ilerici ve ülkücü bir öğretici idi.

Şevki Akçay hocamız, iyi bir araştırmacı olarak da tanınmıştır. Yayınlamış olduğu (35) orijinal travay bunun en büyük bir delilidir. Bu travayları ile **Şevki Akçay**, çevresi ve ömrünü vakfettiği bilim dalı için bir ışık kaynağı olmuştur. Akçay, çağdaş anlamda bir araştırmacıda aranan Motivation, Imagination, Inspiration, Mysticism, Contemplation, Logique, Curiösité, Enthusiasm ve Ethic gibi özelliklerden birçoğuna sahipti (1). Hocamızda araştırma curiösité'si en belirgin olarak gelişmiş idi. Her araştırmacıda olduğu gibi **Şevki Akçay'da** da anlama merakı, tecessüs her zaman aynı derecede kuvvetli değildi. Bu merak, zaman zaman artmış ve azalmıştır. Bunu, travayları için seçtiği konularda görmek mümkündür. **Şevki Akçay'a** göre tecessüs, research için en büyük manevî kaynaktır. İyi soru sorabilen kimseler, ancak iyi bir araştırmacı olabilirler. Anlama merakı, şuur üstüne çıkar da; rasyonel bir hal alırsa, ancak o zaman araştırmaya dayanak olur. Hoacımız, researchlerin rasyonel olması zorunluluğuna inanırdı. Fakat rasyonalist düşünce tarzına da pek iltifat etmezdi. Modern bilimsel araştırmaların empiric metodlara dayandığını, elde edilen sonuçların da, gözlemler ile kontrol edilmesinin gerektiği prensibine çok bağlı idi.

Dünyanın kuruluşundan günümüze kadar, insanlar dört kaynaktan bilgi edinmişlerdir (2). Bu kaynakları şöylece sıralayabiliriz :

1. **Revelation**: Tanrısal bilgi,
2. **Indoctrination**: Doğma,
3. **Observation**: Gözlemlere dayanan bilgiler,
4. **Research**: Araştırmalar sonunda elde edilen yenilikler.

Şevki Akçay, revelation'a büyük bir önem vermez, hattâ bu bilgi yayağını istismar eden, geri düşüncelilere sık sık çatar ve memleketin geri kalmasından bu gibileri sorumlu tutardı. Hocamız, buna karşılık, indoctrination'a büyük ölçüde güvenir ve mektep sıralarında öğrendiklerine sıkı sıkıya bağlı bulunurdu. Bilimde evolution'a çok inanmakla beraber, her yeni buluşu büyük bir şüphe ile karşılardı. Fakat bir araştırmacı olarak ta, empiricism felsefesine çok önem verirdi. Bilginin, yalnız ve yalnız observation ve experimetation'dan doğabileceğine kalpten inanmıştı. Onun rasyonalizm anlayışı da işte bu idi. Şevki Akçay, münferit görgülerini gruplandırarak induction ile sonuçlar çıkararak yeteneğine de sahip idi. Yaptığı yayınlarında ileri sürmüş olduğu iddia, hipotez ve teorilerinin verificationunu gördükçe bir çocuk gibi zevinirdi. Hocamız sık sık «ilim katiyet ifade etmez, yalnız probabiliteler sağlar. İlimin sağladığı ihtimaller (Prediction), dogmatik akidelerin emine çalıştığı absolut kat'iyetlerden daha faydalıdır». diye tekrarlardı.

Buraya kadar özetlemeğe çalıştığım özellikleriyle Şevki Akçay, mesleğimizin yetiştirdiği müstesna ilim adamlarından biridir. Şevki Akçay, mert olarak iyi kalpli ve ince duygulu bir aydın idi. (40) senelik idari ve mesleki tecrübesi, onu septik bir insan haline getirmişti. Yetiştirdiği bazı talebelerinin onunla mücadeleye girişmiş olması, onun insanlardan kaçmasına ve misanthrope bir hale gelmesine sebep olmuştu. Bundan dolayı, hocamız, zaman zaman odasına kapanır ve kitaplarıyla baş başa kalmayı her şeye tercih ederdi. Çoğu zaman iç alemine gömülür ve çevresinde cereyan eden olaylara hiç bir ilgi göstermezdi. Hocamızın iş hayatındaki tutumu ile özel hayatındaki davranışı arasında büyük bir fark daima sezilirdi. İş hayatında disiplinli ve merkezîyetçi bir idare sistemi kurmuş bundan hiç bir şekilde fedakârlık yapmak istemiyen bir yönetici idi. Buna karşılık özel yaşayışında, nazik davranışları, misafirperverliği ve tatlı sohbetleriyle insanların kalbini kolayca kazanmasını bilirdi.

Şevki Akçay hocamız, Veteriner mesleğini seven ve sevdirmeye çalışan bir meslekdaş idi. Onun mesleğe karşı olan sevgisi, gelip geçici bir zevcesin tezahürü veya işgal ettiği müstesna mevkiin, ona sağladığı nefahın da bir neticesi değildir. Vefatından sonra ailesi tarafından 1960 yılında tesis edilmiş bulunan «Ord. Prof. Dr. Şevki AKÇAY Armağanı»

bu sevginin en belirgin bir delili olmuştur. Bu armağan, hocamıza a hatıraların kalplerde ebedileşmesine vesile olmuş ve meslekseverliği jenerasyonlara intikaline yol açmıştır. Bundan dolayı **Şevki Akçay** ailesini candan tebrik etmek isterim.

Talebesi olarak bize bıraktığı eserleri daha ileri götürmeğe azimliyiz. Bizler onunla daima övündük ve övüneceğiz. Aziz hocam ebedi istirahatgâhında müsterih uyu izindegiz....

L İ T E R A T Ü R

- 1 — **Kleiber, M.:** Philosophy of Research., mimeograph, Üniv. of California Davis, 1—12—1959.
- 2 — **Pamukçu Mahir :** Ord. Prof. Dr. Şevki Akçay armağanı münasebetiyle konuşma. Vet. Fak. Dergisi 8 (2), 115—118, 1961.